

VILD MED DIG

Lærervejledning

Indholdsfortegnelse lærervejledning:

Til læreren om materialet Vild med dig side 3

Forenklede Fælles Mål side 4

Materialets tilgang side 6

- Konflikter er et livsvilkår
- En person er ikke sine handlinger
- Et trykt dialogbaseret læringsrum – uden løftede pegefingre

Materialets opbygning side 9

- Temaet "Kærester"
- Temaet "#Privatliv"
- Temaet "Festen"
- Temaet "Venskab"
- Temaet "Hverdagen"
- Temaet "Skænderiet"

Book en workshop eller temadag side 16

Organisationerne bag Vild med dig side 17

Fakta om vold i kæresterelationer - Når relationen er gået galt side 18

Inspirationskilder side 19

Til læreren om materialet Vild med dig

Jeg elsker hende. Men lige nu kigger jeg afventende på hendes sammenknebne øjne, der viser, at hun er vred igen. Mener hun det virkelig? At jeg er doven, grim, ulækker, en der ikke kan elskes? Hun har i hvert fald sagt det mange gange, siden vi blev rigtige kærester. Men jeg har jo også sagt noget til hende, jeg ikke mener...

Cirka hver 20. ung mellem 16 og 24 har det seneste år været udsat for en eller flere former for kærestevold. Kærestevold er ofte noget, vi kun tænker om fysisk vold, og når det er en mand/dreng, der udøver det mod en kvinde/pige. Men kærestevold kan se ud på mange forskellige måder, og der er ikke nødvendigvis en, der udøver volden, og en, der er udsat for den – begge parter kan blive fanget af en farlig dynamik, der skaber en voldsom relation.

Materialets overordnede formål er at forebygge kærestevold og er udviklet af Ungdomsbyen for Det Kriminalpræventive Råd, Dialog Mod Vold, Bryd Tavsheden og Landsorganisation af Kvindekrisecentre. Filosofien i materialet er, at kærestevold forebygges bedst ved at klæde de unge på til at håndtere de konflikter, der uundgåeligt opstår i kæresterelationen – inden der bliver tale om decideret vold. Derfor er dette undervisningsmateriale designet til at lære de unge om konflikthåndtering, kommunikation og grænser. Det fremgår også af materialet, hvor man kan henvende sig, hvis det først er gået galt.

Den pædagogiske tilgang i materialet bygger på en dialog- og øvelsesbaseret forståelse, og vi ønsker ikke at give eleverne en løftet pegefinger, men derimod en forståelse for, at kæresterelationer kan være komplekse og er fyldt med dilemmaer. De skal rustes til at lytte til egne og andres grænser og kunne gå ind i konflikter og det, der er svært. De skal blive opmærksomme på, at voldsomme situationer i kæresteforhold kan komme til udtryk på mange måder. Det kan fx være den måde vi agerer på, på de sociale medier, hvordan vi taler til og om hinanden, og hvordan vi opfører os overfor hinanden.

Materialet er primært målrettet elever i 10. klasse og efterskoler, men kan også anvendes af andre elevgrupper, eksempelvis på produktionsskoler og i udskoling. Nogle af øvelserne er ikke nødvendigvis svære for eleverne at løse, udfordringen vil være den efterfølgende refleksion og det at integrere læringen i ens hverdag. Materialet er i høj grad baseret på lærerstyrede elevøvelser, men materialet anvender også metoder og redskaber fra fx faget dansk, således at arbejdet med materialet kan opfylde elementer fra Forenklede Fælles Mål 2014, hvilket du kan læse om i næste afsnit.

Denne lærervejledning er en generel introduktion til arbejdet med materialet. På side 6 udfoldes de pædagogiske principper som materialet er bygget op omkring, og på side 9 gennemgås materialets opbygning, inklusive muligheden for at booke gratis workshops. Til sidst er der fakta om kærestevold og organisationerne bag materialet.

Lærervejledningen er designet til at skabe overblik, så du kan vælge, hvilke temaer og øvelser du vil arbejde med, og kan derudover bruges som opslagsværk omkring pædagogiske principper og fakta undervejs i forløbet. En udførlig lærervejledning, elevmateriale og øvelsesinstruktion til de enkelte øvelser kan downloades fra www.forvildmeddig.dk/downloads

God arbejdslyst!

Forenklede Fælles Mål

Det er oplagt at arbejde tværfagligt med "Vild med dig"-materialet, men der kan selvfølgelig også arbejdes mere fagspecifikt med enkelte fag. Nedenfor finder du eksempler på, hvilke overordnede elementer fra fagene dansk, sundhed og sociale forhold og det tværgående emne elevernes alsidige udvikling, der kan berøres ved at arbejde med "Vild med dig". Udfolder man elementer af kompetenceområderne fra faget dansk, kan arbejdet med materialet opfylde flere elementer fra de forskellige færdigheds- og vidensområder. Eksempelvis er den dialogbaserede form, som materialet benytter sig af, en del af danskfagets kompetenceområde kommunikation, hvor eleverne lærer at diskutere og spørge ind til et emne for at opnå dybere indsigt.

Der er taget udgangspunkt i Forenklede Fælles Mål 2014, der er bygget op ud fra tankegangen om læringsmålstyret undervisning, hvor der arbejdes systematisk med læringsmål i planlægningen, gennemførelsen og evalueringen af undervisningen. Derfor eksemplificeres elementer fra fagene blot i overordnet form i det nedenstående, således at du kan planlægge det forløb med læringsmål og evaluering, der passer bedst muligt til dig og dine elever.

På Vidensportalen www.emu.dk/omraade/gsk, er der mere hjælp at hente til planlægning af undervisningen ud fra de Forenklede Fælles Mål.

DANSK

Når du arbejder med materialet, kommer du eksempelvis omkring følgende områder fra faget dansk, som er en del af Forenklede Fælles Mål:

- Eleverne udvikler i en gensidig vekselvirkning mellem læsning og fremstilling et fagligt begrebsapparat til at kunne indsamle, undersøge, uddrage og sammenligne informationer, samt diskutere, vurdere og reflektere over egne faglige, personlige og sociale forudsætninger både mundtligt og skriftligt.
- Eleverne ser, at tekster og temaer kan have universel betydning, og de kan se forbindelser mellem det læste og deres eget voksen- og samfundsliv.
- Elevernes kommunikative kompetencer styrkes, så eleverne bevidst kan begå sig i formelle og offentlige sammenhænge, samt på demokratisk vis kan deltage i den offentlige debat.

SUNDHED OG SOCIALE FORHOLD

Når du arbejder med materialet, kommer du eksempelvis omkring følgende områder fra faget sundhed og sociale forhold, som er en del af Forenklede Fælles Mål:

- Undervisningen skal bidrage til at udvikle elevernes forståelse for sundhed og sundhedsfremme, herunder at undervisningen bidrager til, at eleverne opnår forståelse for mulighederne for at leve et sundt liv.
- Undervisningens udgangspunkt er et bredt og positivt sundhedsbegreb, hvor der sættes fokus på fysisk, psykisk og socialt velvære i relation til arbejdet med børn, unge og ældre, samt at eleverne undersøger forskellige befolkningsgruppers sundhedstilstand.
- Hovedvægten i faget lægges på sundhedsfremmende kommunikation, sundhedsopfattelser og anerkendende kommunikation i relation til at indgå i en anerkendende dialog om sundhed med børn, unge og ældre.
- Undervisningen tilrettelægges, så disse forhold kobles til elevernes egne erfaringer for at skabe mulighed for identifikation og engagement for eleverne.

ELEVERNES ALSIDIGE UDVIKLING

Den danske folkeskole er båret af et dobbelt formål, der kombinerer hensyn til faglighed og alsidighed. Arbejdet med materialet kan bidrage til følgende mål, der står under elevernes alsidige udvikling:

- Det fremgår af folkeskolens formålsparagraf, at folkeskolen i samarbejde med forældrene skal give eleverne kundskaber og færdigheder og skal fremme den enkelte elevs alsidige udvikling.
- Alsidig udvikling øger sandsynligheden for, at eleven får lyst til at lære mere, at eleven udnytter sine læringspotentialer, og at eleven får lyst til at bidrage til den større sociale sammenhæng.
- I skolen er det afgørende, at eleverne har gode sociale relationer – både til hinanden og til de voksne. Ved at føle sig som del af et større fællesskab vil barnet og den unge blive mere inspireret til læring. Det er afgørende, at eleven lærer at indgå i og bidrage aktivt til forskellige sociale fællesskaber.

Om materialets tilgang

Materialet er bygget op omkring nogle grundlæggende pædagogiske principper, som udfoldes nedenfor:

Konflikter er et livsvilkår

Filosofien i materialet er, at konflikter er et livsvilkår. De opstår i alle slags relationer og ikke mindst i de relationer, som er meget vigtige for os, som fx kæresterelationer. Konflikter er ikke i sig selv dårlige – de er et vilkår, og det væsentlige er, hvordan vi møder konflikterne, når de opstår. Konflikter kan få os til at handle anderledes, end vi plejer, og kan potentielt udvikle sig voldeligt. Men konflikter kan også, hvis de mødes konstruktivt, bidrage til, at vi bliver klogere på os selv og hinanden og hinandens grænser. Det er derfor væsentligt, når du arbejder med materialet, at du siger eksplicit, at det ikke handler om at undgå konflikterne – men om at lære at gå ind i dem på en god måde. Det er det, materialet skal ruste eleverne til.

Konflikter er også et vilkår i samfundet, og derfor kan det give mening at inddrage aktuelle samfundsrelaterede artikler, forskningsresultater eller lign. Dette kan også yderligere synliggøre emnets relevans for eleverne.

En person er *ikke* sine handlinger

Et væsentligt element i at lære at håndtere konflikter konstruktivt, så de ikke udvikler sig til vold, handler om at adskille person og handling. Det betyder fx, at vi i materialet ikke taler om voldelige personer, men om voldelige handlinger.

Det betyder helt konkret også at kunne holde fokus på at have forståelse og empati for en person – samtidig med at man tager afstand fra en eventuel problematisk handling. Det er derfor væsentligt, hvordan du som lærer italesætter voldelige handlinger, og at du er opmærksom på at have fokus på handlinger, der kan være problematiske, fremfor problematiske personer. På den måde er du med til at afstigmatisere dem, der udøver vold, så det dermed bliver nemmere for dem at erkende, at de har et problem og bede om hjælp.

Baggrunden for denne tilgang er, at vi som mennesker har svært ved at tage imod kritik og forandre noget, når *hele vores person* bliver kritiseret. Det er nemmere for os at forholde os til, at *enkelte handlinger* vi udfører, er problematiske, og at vi selv kan forandre dem.

Et trygt, dialogbaseret læringsrum – uden løftede pegefingre

Materialet er dialog- og øvelsesbaseret og har som formål at opøve elevernes evne til at forholde sig til dilemmaer og komplekse problemstillinger. I forbindelse med dette materiale er formålet at ruste eleverne til at kunne agere i en virkelighed og i relationer, som oftest ikke har lette løsninger. For at sikre elevernes læring med denne metode, er det væsentligt at skabe et trygt læringsrum.

Det handler helt overordnet om, at du som lærer er opmærksom på (og giver plads til), at nogle elever måske ikke har lyst til at tale åbent om emnet eller elementer i enkelte øvelser. Der kan være elever, der aldrig haft en kæreste, og for hvem dette er sårbart; eller elever, der er forelsket i en af samme køn og måske har svært ved at tale åbent om det, eller noget helt tredje. At du har antennerne ude og respekterer elevernes grænser er essentielt. Der er mange unge i 10. klasse, der endnu ikke har kæresteerfaringer. Vær derfor opmærksom på dette, når du anvender materialet.

Det handler også om, at du er opmærksom på at have tid til at få samlet op på øvelserne, og sørger for tilstrækkeligt med luft i programmet efterfølgende, hvis nogle eleverne skulle blive meget berørte, have brug for en ekstra snak eller trænge til hjælp til at aktivere deres netværk, hvis der skulle blive brug for det.

Når du arbejder med materialet, er det en god idé at indlede med en snak om fortrolighed. Aftal gerne med klassen, hvordan I vil vælge at håndtere det, der bliver sagt i forbindelse med øvelserne og anvendelsen af materialet.

I forhold til eleverne handler det overordnet om, at du som lærer hjælper dem til at være opmærksomme på hinandens grænser, at du hjælper dem med at lytte til hinanden og med at undersøge eventuelle fordomme og afdække uklarheder.

I forhold til at udføre og undervise i de konkrete øvelser, kan nedenstående bruges som generelle guidelines, der kan være med til at skabe et trygt, dialogbaseret læringsrum.

Læreren som rollemodel

Som lærer er du rollemodel. Det betyder, at det er godt, hvis du fx som introduktion til et tema eller en øvelse kan fortælle om en konflikt eller et dilemma, du selv synes var svært, eller hvor du handlede anderledes, end du ønskede. Det vil gøre det legitimt og nemmere for eleverne selv at forholde sig til situationer, hvor de kom til at gøre noget, som de efterfølgende ikke var stolte af. Det væsentlige her er nemlig at hjælpe eleverne til selv at opdage deres reaktioner fremfor at tage moralsk afstand fra voldsomme reaktioner. En øget bevidsthed er første skridt til forandring.

Du kan også med fordel bede eleverne om hjælp til at blive opmærksom på dine egne handlemønstre i relationen til dem. På den måde signalerer du til eleverne, at også du kan begå fejl og have brug for hjælp til at handle anderledes. Det kan være inspirerende for eleverne at opleve, at man kan blive klogere og ændre handlemønstre hele livet, hvis man er åben overfor det. Det fremgår konkret i et par af øvelserne, hvor du kan gøre det, men du kan med fordel tænke det ind som led i din undervisning uanset emne.

Genkendelighed

Vær opmærksom på at hjælpe eleverne med at opdage, at de ikke er alene, og at andre har oplevet noget lignende eller kan forestille sig, hvordan det må være. Hvis en elev fx fortæller om en svær situation, så spørg ud i klassen, om der er nogen, der har oplevet noget lignende. Eller om der er nogen, der kender til de følelser, man kan have i den situation. Det er vigtigt at lytte til det, eleven siger, og undlade at forholde sig til, hvad man synes om det, men lade elevens egne refleksioner komme frem.

Der kan være noget sandt i et falskt svar

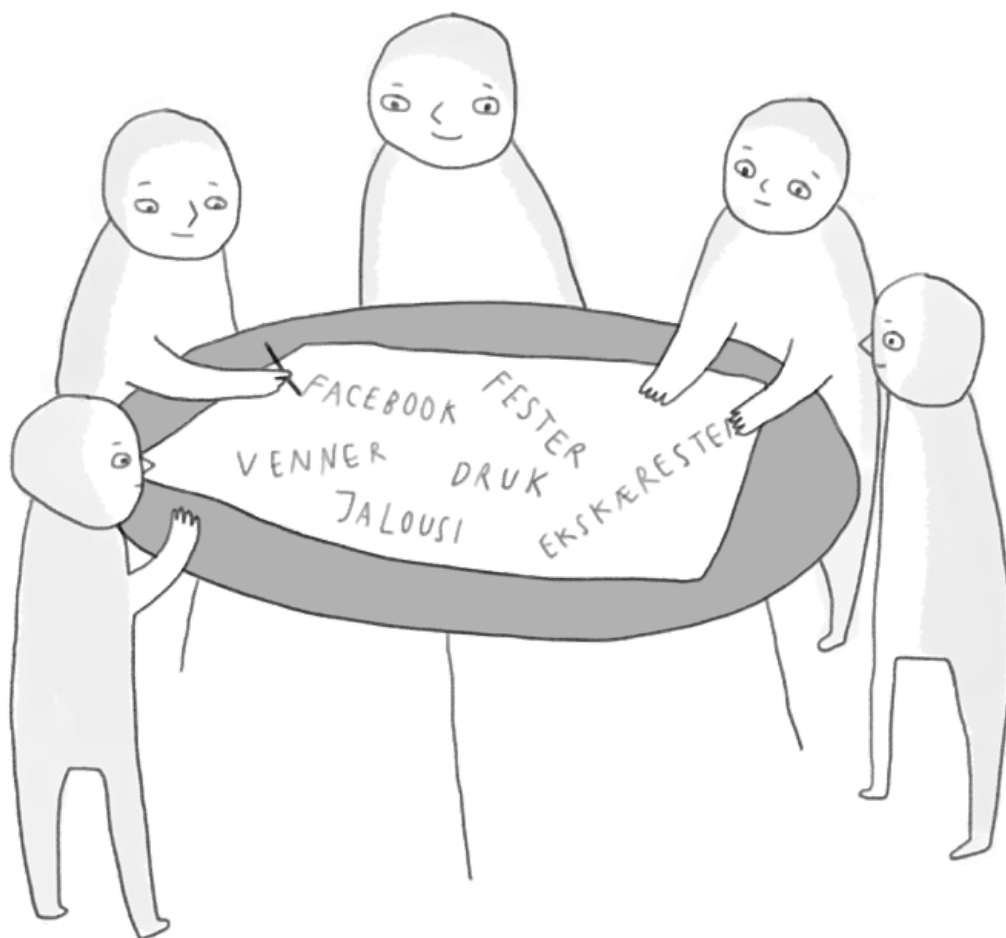
Filosofien er, at bag ethvert svar – også dem, der umiddelbart virker ulogiske og/eller forkerte – gemmer der sig nogle interessante overvejelser. Det betyder, at fremfor at respondere: "Nej, det er ikke rigtigt; det rigtige ville være ...", så kan man spørge undersøgende ind til elevernes overvejelser. Hvis en elev fx siger: "Det er helt OK at svare igen, hvis der bliver sagt noget grimt om én", kan man i stedet for at sige: "Det er ikke OK" spørge ind til elevernes overvejelser: "Hvorfor tænker du, det kan være OK?" Måske svarer eleven: "For at passe på sig selv". Derpå kan man gå ind i, om der kan være andre måder at passe på sig selv på.

Det handler altså ikke om at fortælle eleverne, hvad de skal gøre, men om at hjælpe dem med refleksioner over forskellige handlemuligheder. Det samme gælder, hvis der kommer nogle svar, der ikke stemmer overens med fakta, fx: "Så mange er der ikke, der bliver udsat for vold". En respons kunne være: "Hvad får dig til at tænke, at det ikke er så mange?" Dette kan lede til en dialog om, hvordan de hver især forstår vold, og hvad vold er.

Klassen rummer visdommen

Brug klassens mangfoldighed til at udfolde dilemmaer. Elever er typisk mere modtagelige overfor input, gode råd og andre perspektiver, der kommer fra klassekammerater, end dem, der kommer fra læreren. Hvis en elev fx siger "jeg synes, det er OK at slå, hvis den anden har overtrådt ens grænse", så spørg resten af klassen: "Hvad tænker I andre om det?" På den måde bliver det klassen, der udfordrer hinanden. Hvis der ikke er nogen i klassen, der udfordrer et sådant synspunkt, kan læreren gøre det.

Dog er det vigtigt, at du som lærer sørger for, at ingen af eleverne sidder tilbage med en følelse at være alene med et udsat synspunkt. Hvis det ikke lykkedes eleverne at skabe forståelse (som beskrevet i afsnittet ovenfor om genkendelighed), er det vigtigt, at du som lærer anerkender elevens synspunkt (også selvom du måtte være uenig i det, der bliver sagt).

Materialets opbygning

Materialet består af seks temaer, som hver især beskæftiger sig med konflikthåndtering, kommunikation og grænser. Det er bygget op omkring et obligatorisk tema (Kærester) og fem andre temaer, der kan tilvælges enkeltvis eller bruges i en helhed (#privatliv, Festen, Venskab, Hverdagen, Skænderiet).

Temaet "Kærester" er et obligatorisk grundmodul, som klæder eleverne på til at arbejde med gode relationer. Uanset hvordan du sammensætter forløbet, anbefaler vi, at du bruger de to øvelser under temaet "Festen", der beskæftiger sig med kærestevold.

Indenfor det enkelte tema kan du vælge at arbejde med samtlige øvelser eller udvælge enkelte, der er mere relevante. Materialet er opbygget med progression i øvelserne. Det vil fremgå under de enkelte øvelser, i hvilke tilfælde du kan springe dele af øvelserne over ud fra din vurdering af elevernes niveau. På den måde kan du selv sammensætte et forløb, der giver mening for dig og dine elever. Det fremgår af øvelsesinstruktionen, om tilfælde der hører elevmateriale med til øvelsen. I disse tilfælde, printer du materialet ud til eleverne. De skal ikke selv ind og hente materialer på hjemmesiden.

Hvert tema strækker sig over 3-6 lektioner. Anvender du materialet i sin helhed, er der undervisning til en hel temauge. Hvert tema indledes med en kort film, der introducerer eleverne til temaets faglige perspektiv. Filmene finder du på www.forvildmeddig.dk/film

Som led i arbejdet med materialet Vild med dig, kan du supplere med en gratis temadag fra Bryd Tavsheden eller en workshop fra Voldsom kærlighed (for en nærmere beskrivelse læs side 16). Vild med dig-materialet beskæftiger sig primært med de konflikter, der kan opstå i kæresterelationer, og med hvordan de kan håndteres, hvorimod temadag og workshops beskæftiger sig med tilfælde, hvor der er forekommet kærestevold.

Hvert tema har en farvekode og et symbol, som går igen både i lærer- og elevmaterialet.

Oversigt over temaernes indhold

Nedenfor gives en kort indføring i de forskellige temaers indhold, så du bedre kan vælge, hvilket tema og hvilke øvelser, der er relevante for dig og dine elever at arbejde med. Elevmateriale og udførlig øvelsesinstruktion til de enkelte øvelser finder du til print på www.forvildmeddig.dk/downloads

Tema: Kærester (Obligatorisk)

I dette tema introduceres eleverne til konflikternes univers. De fleste har det svært med konflikter, og det er forståeligt, da konflikter ofte vækker uro i os – et ubehag i kroppen. Derfor er der mange, der også er bange for konflikter og helst vil undgå dem.

Dette tema vil give et indblik i et anderledes syn på konflikter: konflikter som et vilkår i vores liv, der også kan være med til at skabe gode forandringer. Konflikter kan udvikle sig negativt fx til vold, men konflikter kan også udvikle sig positivt, hvis vi møder dem åbent og håndterer dem konstruktivt. Så kan konflikter faktisk være med til at skabe bedre relationer og øget selvbevidsthed.

TEMAETS LÆRINGSMÅL

- At arbejde med elevernes viden om konflikter som et livsvilkår.
- At arbejde med elevernes holdninger til konflikter og kæresteforhold.
- At styrke elevernes mod og evne til at handle konstruktivt i konflikter.

Temaet indeholder følgende øvelser:

Quiz og byt om at være kærester, en dialogøvelse, hvor eleverne reflekterer over emnet kærester og begynder at forholde sig til de dilemmaer, det involverer. *Varighed: 20-30 min.*

Tavs dialog, en fælles brainstorm, hvor eleverne opdager, at det at være kærester kan rumme både noget positivt og noget negativt, noget nemt og noget svært. *Varighed: 30 min.*

Cafébrainstorm, en tematisk styret brainstorm, hvor eleverne sætter ord på konkrete eksempler og begynder at blive bevidste om, hvilke temaer man kan komme i konflikt med en kæreste om. *Varighed: 30 min.*

Eksplodingsfare, en refleksionsøvelse, hvor du guider eleverne i at reflektere over, hvad deres stærke følelser giver dem lyst til, og hvordan de kan arbejde med at håndtere det, så de bliver bevidste om impulsreaktioner på svære følelser. *Varighed: 30 - 45 min.*

Interview: I konflikt med en du holder af, hvor eleverne gennem interviews med andre elever/familiemedlemmer får indblik i, at konflikter er almindelige i kæresterelationer, og at konflikter er en del af hverdagen, samt at eleverne får indblik i, at konflikter kan være med til at udvikle et forhold både i positiv og negativ retning. *Varighed: 60 min.*

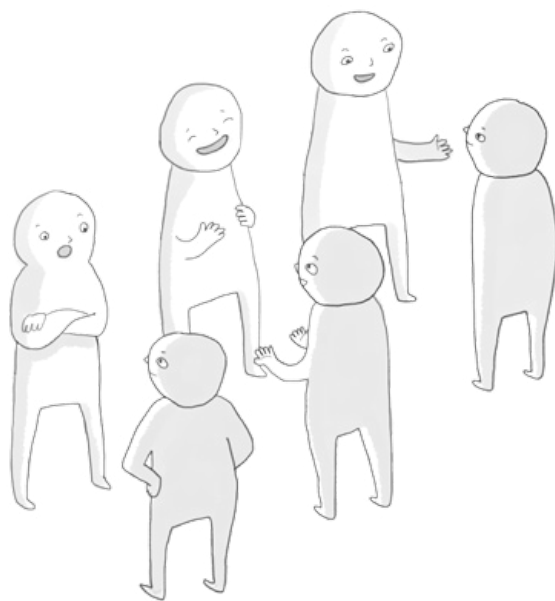

Tema: #privatliv

Temaet beskæftiger sig med adfærd på de sociale medier og vigtigheden af tydelig kommunikation. På de sociale medier sker der ofte misforståelser, og det er nemt at fortolke noget anderledes, end det er ment, da man ikke ser ansigtsudtryk og kropssprog. En måde at forebygge den slags konflikter på, er at blive bevidst om forskellen på fakta og fortolkning, som øvelsen "Hvad har du sagt, og hvad har jeg hørt?" har fokus på. I de andre øvelser arbejdes der også med grænser mellem nysgerrighed og kontrol i forhold til adfærd på de sociale medier.

TEMAETS LÆRINGSMÅL

- At arbejde med elevernes viden om elektronisk chikane, kontrol og vold.
- At arbejde med elevernes holdning til adfærd på sociale medier.
- At arbejde med elevernes kommunikative evner.

Temaet indeholder følgende øvelser:

Speed-date om filmen #privatliv, hvor eleverne har korte samtaler to og to om filmen, der hører til temaet. *Varighed: 10-15 min.*

Er det OK at ...?, en vurderingsøvelse, hvor eleverne markerer og diskuterer deres holdninger til adfærd på de sociale medier. Øvelsen skal skabe opmærksomhed på egne grænser og forskellene mellem hengivelse, nysgerrighed og kontrol i et kæresteforhold. *Varighed: 30 - 45 min.*

Hvad har du sagt, og hvad har jeg hørt?, hvor eleverne læser og analyserer udsagn med det formål at øge elevernes viden om vigtigheden af, og evnen til, at adskille fakta og fortolkning, samt at gøre eleverne bevidste om egne fortolkninger. *Varighed: 45 min.*

Optakt til :-), hvor eleverne gennem deres egne små filmoptagelser arbejder med deres holdning til adfærd på mobil og sociale medier. *Varighed: 90 min.*

Tema: Festen

Temaet "Festen" har fokus på, hvordan konflikter optrapper og potentielt kan udvikle sig voldsomt. Herudover er der fokus på, hvordan kærestevold kan defineres. Formålet er, at eleverne bliver bevidste om de mekanismer, der ofte går forud for, at konflikter bliver til vold, og dermed bliver bedre rustet til at stoppe, inden det når så langt.

Der er to øvelser specifikt om kærestevold og de forskellige voldsformer (Quiz og byt om kærestevold og Det er kærestevold når ...). Uanset hvordan I sammensætter forløbet, anbefaler vi at I derudover laver disse to øvelser for at sikre, at I kommer til at arbejde med kærestevold.

TEMAETS LÆRINGSMÅL

- At øge elevernes viden om bredden af voldsdefinitionen samt deres kendskab til forskellige voldsformer og tidlige advarselstegn.
- At arbejde med elevernes viden om optrapning af konflikter.
- At arbejde med elevernes holdninger til vold og voldsomme hændelser.
- At eleverne opdager, hvordan de kan undgå at optrappe konflikter.

Temaet indeholder følgende øvelser:

Quiz og byt om kærestevold, hvor eleverne begynder at reflektere over, uddybe og sætte ord på, hvad kærestevold kan være. *Varighed: 20 min.*

Det er kærestevold når ..., en styret brainstorm i grupper, hvor formålet er at øge elevernes viden om kærestevold og deres kendskab til forskellige voldsformer og tidlige advarselstegn, samt at arbejde med elevernes holdning til egne og andres grænser. *Varighed: 5 deløvelser a 20-30 min.*

Hallo - jeg er ikke fuld!, hvor eleverne først skal sortere og siden selv producere udsagn til konfliktrapporten, og derefter skal filme små konfliktoptrin. Eleverne bliver klogere på, hvordan konflikter eskaleres, og på hvordan man kan undgå det. *Varighed: 5 deløvelser a 45 min.*

Tema: Venskab

I temaet "venskab" arbejdes der med, hvordan man kan hjælpe sin ven, hvis han eller hun oplever konflikter og/eller risikoadfærd i kæresterelationer. Der er forskellige potentielle roller som ven: Ofte ender vi med enten at bekræfte vores ven i, at det er den anden part, der er helt galt på den, eller også søger vi undskyldninger for den andens opførsel, fx: "Han er også meget stresset for tiden." Når man oplever konflikter, har man ofte brug for et lyttende øre og ikke for gode råd, medmindre man selv direkte efterspørger dem. Den evne trænes i "lytteøvelsen". Når man derimod oplever faresignaler eller vold i en kæresterelation, kan man godt have brug for venner, der melder tydeligt ud omkring, hvordan de oplever situationen. Det beskæftiger caseøvelserne sig med. Derudover får eleverne kendskab til organisationer, hvor man kan søge hjælp, både hvis man er udsat for eller selv udøver vold, eller hvis man oplever faresignaler.

TEMAETS LÆRINGSMÅL

- At øge elevernes viden om faresignaler i kæresterelationer.
- At øge elevernes viden om rådgivningsmuligheder for dem, som er del af eller vidne til et voldsomt kæresteforhold.
- At arbejde med elevernes holdning til, hvad det vil sige at være en god ven.
- At ruste eleverne med redskaber til aktiv lytning og konstruktiv kommunikation.

Temaet indeholder følgende øvelser:

Hold nu kæft og lyt, en lytteøvelse, hvor eleverne træner evnen til at lytte aktivt. *Varighed 30 min.*

Who cares, hvor eleverne selv skal udarbejde en quiz til hinanden for at blive klogere på rådgivningsmuligheder for dem, som oplever at overtræde eller få overtrådt grænser i deres kæresteforhold. *Varighed: 90 min.*

Hvad skal jeg gøre? Nikolai og Katrines historie, en case, hvor eleverne gennem analyse, stillingstagen og små rollespil arbejder med, hvad det vil sige at være en god ven. Øvelsen øger elevernes viden om faresignaler i kæresterelationer, og om rådgivningsmuligheder for dem, som er del af eller vidne til et voldsomt kæresteforhold. *Varighed: 90-120 min.*

Hvad skal jeg gøre? Sara og Daniels historie er ligesom ovenstående øvelse, men baseret på en anden case. Denne øvelse inkluderer ikke rollespil. *Varighed: 45-90 min.*

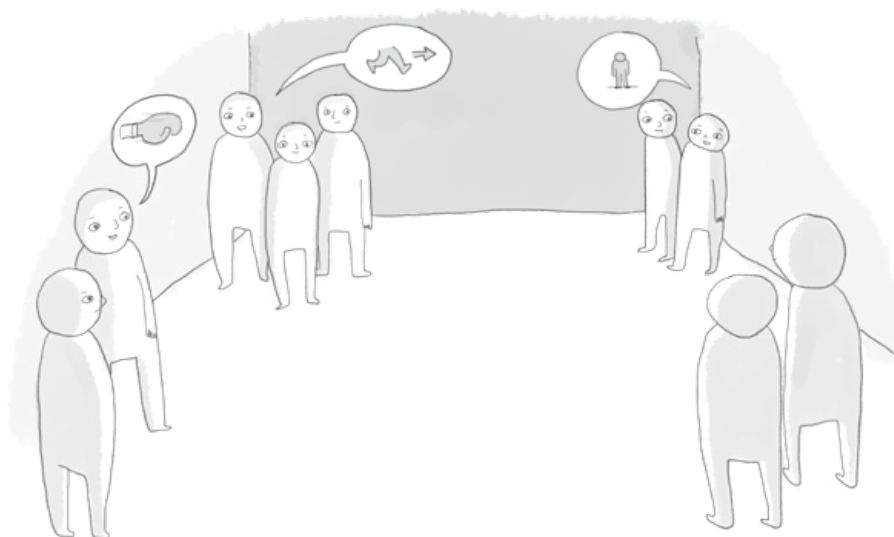
Tema: Hverdagen

I temaet "hverdagen" arbejdes der med, hvordan man kan møde konflikter, når de er der. Pædagogisk er det væsentligt, at det ikke handler om at arbejde med "rigtige" og "forkerte" reaktioner, men derimod at eleverne bliver bevidste om egne reaktioner. Filosofien er, at første skridt til at ændre egne reaktioner er at kende dem. Derudover ved vi også, at elever ikke nødvendigvis ændrer adfærd på baggrund af moralsk afstandstagen fra fx en lærer. Derimod kan refleksioner fra fx klassekammerater i højere grad være med til at udfordre fastlåste forståelser af fx vold som en acceptabel reaktion.

Vi anbefaler, at man starter med "Hvordan ville jeg reagere, hvis ...?", da de typiske konfliktreaktioner "gå, slå og stå" er beskrevet mere uddybende i den øvelse.

TEMAETS LÆRINGSMÅL

- At øge elevernes viden om typiske reaktioner i konflikter.
- At arbejde med elevernes holdninger til reaktioner i konflikter.
- At inspirere eleverne til at ændre eget reaktionsmønster.

Temaet indeholder følgende øvelser:

Hvordan ville jeg reagere, hvis ...?, en standpunktsøvelse, hvor hensigten er at øge elevernes viden om typiske relationer i konflikter, og at eleverne bliver bekendte med deres egne typiske reaktionsmønstre. *Varighed: 30 min.*

En situation – hvilken reaktion?, en hjørneøvelse, der tydeliggør de forskellige måder, vi reagerer på i en konflikt, så eleverne bliver opmærksomme på, hvordan konflikter kan udvikle sig forskelligt ved forskellige reaktionsmåder. *Varighed: 45-75 min.*

Skriv løs, hvor eleverne skal skrive deres egen novelle omkring konfliktreaktioner med det formål at blive opmærksomme på, hvordan hverdagskonflikter kan forstås indenfor rammen af de typiske reaktionsmåder. *Varighed: 90 min.*

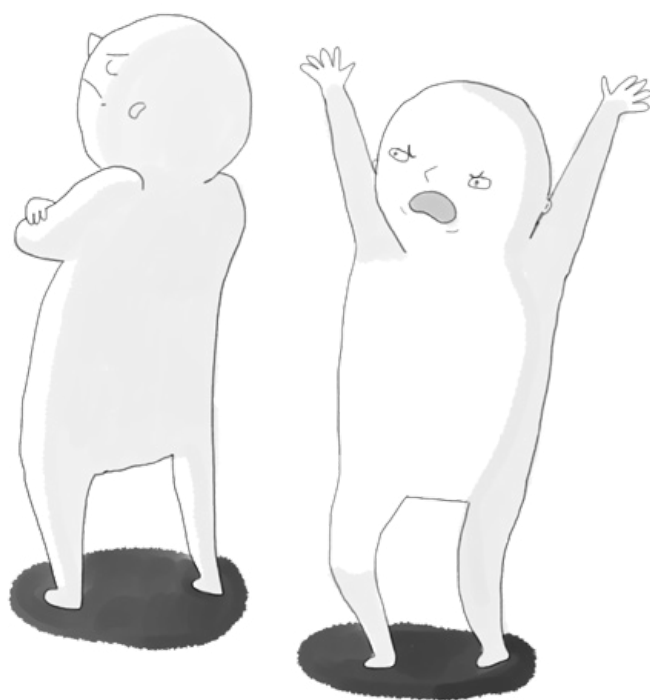

Tema: Skænderiet

I temaet "skænderiet" arbejdes der med sprog i konflikter: hvordan sprog kan være med til at optrappe konflikter, men også hvordan man sprogligt kan nedtrappe konflikter. Et væsentligt fokus for flere af øvelserne er træningen i at adskille person og handling og holde fokus på, at en person ikke er sine handlinger. Eleverne træner i arbejdet med dette tema evnen til bevidst at justere og tilpasse deres egen kommunikation og kropssprog.

TEMAETS LÆRINGSMÅL

- At øge elevernes viden om optrappende og nedtrappende sprogbrug.
- At arbejde med elevernes holdning til at adskille en person fra personens handlinger.
- At arbejde med elevernes evne til at kunne adskille og sige fra overfor en handling fremfor en person.

Temaet indeholder følgende øvelser:

Til fest med ekskæresten?, hvor eleverne gennem et lille rollespil, får erfaringer med henholdsvis op- og nedtrappende sprog. Formålet er, at eleverne erfarer forskellen i de to måder at kommunikere på. *Varighed: 30-45 min.*

Løgner, du sagde du var til fest!, hvor eleverne skal analysere nogle sætninger med henblik på at skelne en persons handling fra personligheden. *Varighed: 75 min.*

Møgluder!, hvor eleverne ud fra egne sangvalg først arbejder med at analysere henholdsvis op- og nedtrappende sprog i en sangtekst og derefter gennem collager fremlægger deres analyse for de andre elever. *Varighed: 45-90 min.*

Book en workshop eller temadag

Når du planlægger dit arbejde med materialet *Vild med dig*, kan du med fordel indtænke et besøg af professionelle, der til daglig arbejder med emnet kærestevold. Det kan være en fordel for eleverne, at de får mulighed for at stille spørgsmål til fagpersoner, hvilket de kan få ved at du booker en workshop eller temadag.

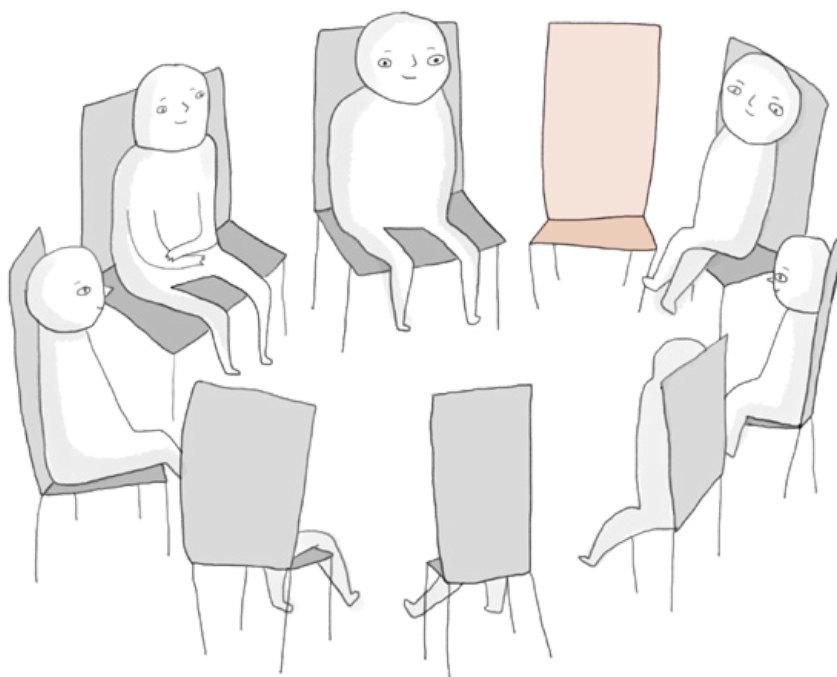
Det er muligt at booke gratis arrangementer hos Dialog Mod Vold og Bryd Tavsheden.

Dialog mod Volds ungeprojekt *Voldsom Kærlighed*, laver workshops med det formål at øge viden om vold i kæresteforhold, at bearbejde tabuer og udvide de unges forståelse af, hvad vold er og hvorfor vold opstår samt aktivt arbejde med de unges egne holdninger. Alle øvelserne stræber efter at engagere de unge til aktiv deltagelse i workshoppen. Der samarbejdes med de unge om generel holdningsbearbejdelse, og man kommer bl.a. ind på emner som kæresteforhold, jalousi samt individuelle grænser og holdninger. Det er ligeledes muligt at planlægge en opfølgningsworkshop.

Voldsom Kærlighed tilbyder også foredrag til skoler, hvor der arbejdes med lignende temaer, men tilrettelagt til et større publikum. Derudover tilbyder Voldsom kærlighed workshops til fagpersoner (lærere, pædagoger, socialrådgivere osv.), hvor fokus er på didaktiske principper for dialogbaseret undervisning, narrativ teori og metode samt normkritisk tilgang til tabuiserede emner.

Bryd Tavsheden tilbyder en temadag om vold i familien og kærestevold. Temadagen består af indlæg fra en repræsentant fra foreningen, en repræsentant fra det lokale politi og en ung kvinde eller mand, der fortæller sin personlige historie om at vokse op i en voldsramt familie og/eller leve i et kæresteforhold præget af vold. Temadagen bliver bundet sammen af live rapmusik eller skuespil og korte oplysningsfilm. Der er desuden en rådgiver med, der efterfølgende vil blive på skolen og tale med de elever og lærere, der måtte have behov for det.

Vælger du at booke temadagen fra Bryd Tavsheden, anbefaler vi, at du udover det obligatoriske tema "kærester" arbejder med de to øvelser om kærestevold i temaet "Festen". Man kan med fordel vente med at arbejde med resten af materialet til efter temadagen.

Organisationerne bag Vild med dig

Det Kriminalpræventive Råd (DKR)

DKR arbejder med at forebygge kriminalitet og skabe et tryggere samfund. DKR formidler viden om kriminalitet og kriminalitetsforebyggelse til fagfolk, og rådgivere borgere om, hvordan man undgår at blive udsat for kriminalitet.

Se mere på www.dkr.dk og på kampagnesiden www.forvildmeddig.dk

Dialog mod Vold (DMV)

Ungeprojektet "Voldsom Kærlighed" i Dialog mod Vold er et tilbud til dig, der har brug for en nødudgang, når det bliver for vildt inde i dig. Voldsom Kærlighed kan hjælpe og støtte dig i et kæreste-forhold uden vold. Du kan få rådgivning om, hvordan du kan undgå at gøre noget, du fortryder, når du bliver vred eller frustreret. Du kan også komme ind til et gratis samtaleforløb hos vores psykologer. Ring til os på 30 88 88 66.

Hvis du vil vide mere, kan du besøge www.voldsomkærlighed.dk eller følge os på Facebook.

Bryd Tavsheden

Bryd tavsheden arbejder med aktiv forebyggelse af familie- og kærestevold gennem oplysningskampagner, temadage, snapchat, en chatrådgivning, en webbrevkasse og "Basen", hvor børn og unge kan henvende sig direkte.

Se mere her: www.brydtavsheden.dk eller følg os på Facebook og Instagram.

Landsorganisation af Kvindekrisecentre (LOKK)

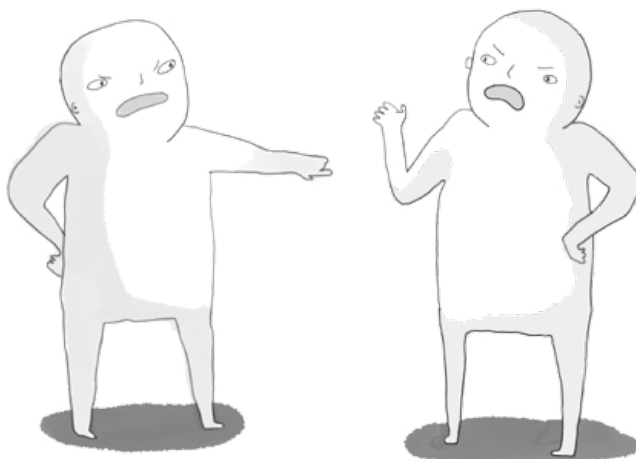
LOKK er en interesseorganisation, hvis overordnede formål er at synliggøre og styrke det enkelte krisecenters arbejde for at forebygge og bekæmpe fysisk og psykisk vold mod kvinder og børn. LOKK tilbyder telefonisk rådgivning til alle voksne som er udsat for vold eller stalking i en nær relation. LOKK tilbyder desuden også rådgivning til både unge mænd og kvinder, der udsættes for kærestevold.

Se mere her www.lokk.dk

Fakta om vold i kæresterelationer – når relationen er gået galt

Dette materiale beskæftiger sig primært med konflikter, men hvis du i arbejdet med materialet får kendskab til elever, der har været udsat for eller udøver vold, er det vigtigt, at du ved, hvor du kan hente mere information eller henvise eleven til rådgivning. Når du i materialet kommer i berøring med undervisning i kærestevold, kan det være godt, at du kender til fakta omkring kærestevold, og det finder du i kort form i nedenstående faktabokse. Du kan i øvrigt læse mere på hjemmesiden www.forvildmeddig.dk.

FAKTA OM KÆRESTEVOLD

7,4 % unge kvinder og 4,8 % unge mænd med kæresteerfaringer i alderen 16-24 år har det seneste år været udsat for en eller flere former for kærestevold. Heraf udsættes omkring 10.000 kvinder og 5.500 mænd årligt for fysisk kærestevold.

Kærestevold kan ske for alle uanset alder, uddannelse, etnicitet, seksuel orientering osv.

Kilde: Kærestevold i Danmark, Statens Institut for Folkesundhed, 2012.

KONSEKVENSER AF KÆRESTEVOLD

Kærestevold øger risikoen for psykiske problemer. Det kan resultere i tristhed, søvnbesvær og et hyppigere forbrug af lægemidler mod angst og depression, og i den mere alvorlige kategori selvskadende adfærd og selvmordsforsøg. NB: det gælder både for den udsatte og udøveren.

Der er risiko for, at vold bliver et sprog, som den unge, der udøver kærestevold, lærer at bruge til at løse konflikter eller håndtere svære følelser såsom vrede, angst, sårbarhed etc. Vold kan ligeledes etableres som et sprog, som den, der udsættes for volden, ikke siger fra overfor i kæresterelationen eller efterfølgende relationer i voksenlivet.

KÆRESTEVOLD ER TABUBELAGT

At kærestevold er et tabubelagt emne, viser sig bl.a. i de unges efterspørgsel efter hjælp. Mindre end halvdelen (45 %) af de unge, der bliver udsat for fysisk vold fra en kæreste, har efterfølgende søgt hjælp. Flere unge kvinder end mænd søger hjælp (59 % kvinder mod 24 % mænd). Endnu færre unge, der har udøvet vold i en kæresterektion, søger hjælp. Det kan skyldes tabu og myter om, at hvis man slår en gang, vil man gøre det resten af sit liv.

RÅDGIVNINGSMULIGHEDER

- LOKK's hotline 70 20 30 82
- Bryd Tavshedens brevkasse, chat og telefon 20670506 og personlig henvendelse.
Se mere på www.brydtavsheden.dk
- Dialog mod Volds chat, telefon og www.voldsomkærlighed.dk
- Specielt for unge med anden etnisk baggrund udsat for æresrelaterede konflikter:
www.etniskung.dk Tlf. 70 27 76 66.
- www.forvildmeddig.dk under punktet "få hjælp her".

Inspirationskilder:

Konflikt og kontakt – om at forstå og håndtere konflikter

af Else Hammerich & Kirsten Frydensberg, Palle Bendsen m.fl.
Forlag: Hovedland 2012

Fra konflikt til kontakt – grunnbok i konfliktarbeid med ungdom

af Geir Dale
Forlag: Cappelen Damm Akademisk Forlag 2011

Dialoghåndbogen – kunsten at føre dialog og facilitere dialogworkshops

af Mette Lindgren Helde
Forlag: Dansk Ungdoms Fællesråd 2012

Hjemmesider:

www.konfliktloesning.dk
www.brydtavsheden.dk
www.voldsomkærlighed.dk
www.lokk.dk
www.forvildmeddig.dk

VILD MED DIG

Udgivere Det Kriminalpræventive Råd
Bryd Tavsheden
Dialog mod Vold
Landsorganisation af Kvindekrisecentre

Tekst Ungdomsbyen: Dinah Chagall
Mette Juel Madsen
Mette Vestergaard Andersen
Marie Reiter
Mia Cortes

Redaktion Ungdomsbyen
Det Kriminalpræventive Råd
Bryd Tavsheden
Dialog mod Vold
LOKK

Illustration Anna Luna Raadal Jakobsen

Grafisk layout Jens Raadal

Filmproduktion Jesper Lambæk

Tryk Mercoprint
Oplag 5.000 stk
ISBN 978-87-92966-31-5

Copyright Det Kriminalpræventive Råd
og Ungdomsbyen

DKR Polititorvet 14
1780 København V
45 15 36 50
dkr@dkr.dk

Materialet findes elektronisk på www.forvildmeddig.dk